

AOW-ers in de aanvullende bijstand

HARRY VAN DALEN

De Algemene Ouderdomswet (AOW) is een volksverzekering waarmee iedere ingezetene van Nederland verzekerd is van een inkomen op zijn oude dag. Om voor een volledige AOW in aanmerking te komen moet men in de vijftig jaar voorafgaand aan de AOW-leeftijd in Nederland gevestigd zijn geweest. Zo niet, dan wordt de AOW-uitkering gekort met 2 procent voor ieder jaar dat men in het buitenland verbleef. Immigranten komen in de regel op een volwassen leeftijd naar Nederland en hebben daarom vaak te maken met een onvolledige opbouw van hun AOW-rechten.

Foto: Michael Brace /Flickr

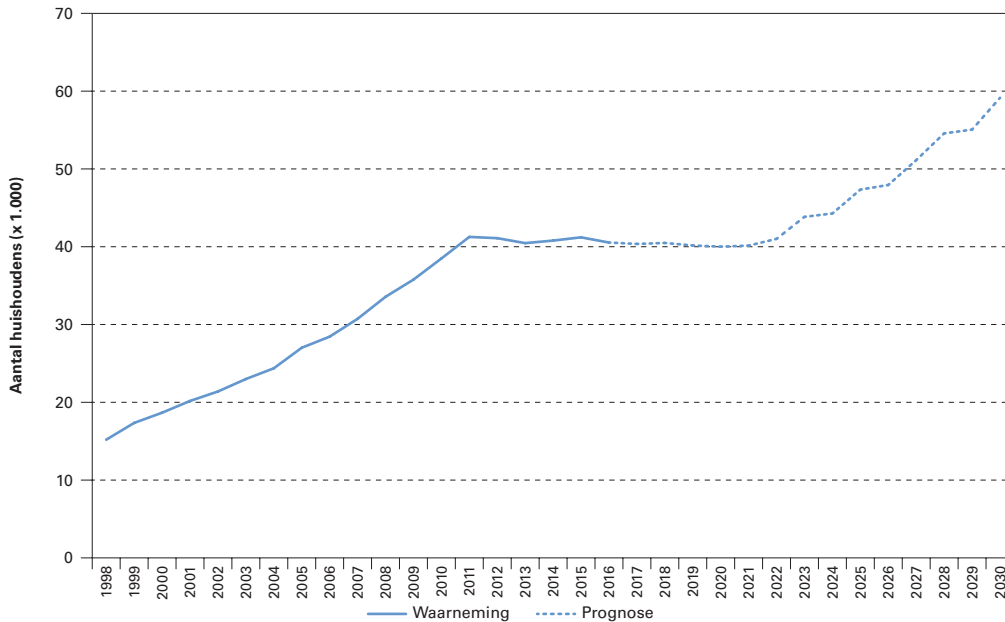
65-plus). Dit wordt ook wel de aanvullende bijstand genoemd. In 2015 waren er 41.207 huishoudens die een aanvullend inkomen kregen. In totaal ging het om 233 miljoen euro, oftewel gemiddeld 5.654 euro per huishouden.

Niemand krijgt automatisch een aanvulling. Een onderzoek van de Gemeente Amsterdam laat zien dat twee derde van de AOW-ers met onvolledige opbouw een aanvulling tot het sociale minimum krijgt en een derde niet. Dit laatste kan komen doordat men, zoals veel niet-westerse allochtonen, vooral Turken en Marokkanen, in meerpersoonshuishoudens leeft, of omdat men de regeling niet kent of een aanvullend pensioen of een vermogen heeft opgebouwd. Maar men moet ook niet uitvlakken dat de AIO meer eisen stelt dan de AOW. Zo geldt er ook een vakantietoets (men mag niet langer dan 13 weken per jaar in het buitenland verkeren) en geldt vanaf 1 januari 2016 een taaleis voor een eventueel jongere (arbeidsplichtige) partner van de AOW-er.

In de figuur is het verloop van het aantal huishoudens weergegeven dat aanspraak maakte op een aanvullende uitkering voor ouderen, met vanaf 2016 tot 2030 de prognose van de Sociale Verzekeringsbank (SVB). Drie ontwikkelingen vallen op. Van 1998 tot 2011 is er een gestage stijging waar te nemen. Rond 2011 vlakt de groei in aanvullende bijstand voor ouderen af en treedt

In Nederland bestaat sinds 2010 de regeling Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen (AIO) die er voor zorgt dat ouderen die onder het sociaal minimum komen een aanvulling krijgen tot het sociaal minimum (vóór die tijd kon men een beroep doen op de Wet Werk en Bijstand

Aantal huishoudens met een aanvullende inkomensvoorziening voor ouderen (AOW-gerechtigden)*, 1998-2030

* Tot 2010 Wet Werk en Bijstand 65-plus (WWB65+), vanaf 2010 Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen (AIO).

Bron: CBS (WWB65+), SVB (AIO).

er een stabilisatie op die naar verwachting zal voortduren tot ongeveer 2021, om daarna weer fors te stijgen tot 2030. De stabilisatie kan voortkomen uit het feit dat in de immigratiestroom 65 jaar geleden een cohort immigranten aanwezig was dat grotendeels in de loop van de tijd weer is teruggekeerd naar het land van oorsprong, zoals de Spaanse gastarbeiders. De aanvulling geldt immers alleen voor AOW-ers die in Nederland wonen. Een andere verklaring is dat het bijstandsbeleid strenger is geworden; dat geldt zeker voor de periode vanaf 2015.

De verwachte sterke stijging in het aantal AIO-huishoudens vanaf ongeveer 2023 is vooral toe

te schrijven aan AOW-gerechtigde niet-westerse immigranten (gebaseerd op de CBS-bevolkingsprognose). Dit weerspiegelt de komst van niet-westerse immigranten die waarschijnlijk niet zoals de vroegere gastarbeiders terugkeren, maar in Nederland blijven en hier oud worden.

Harry van Dalen, NIDI, e-mail: dalen@nidi.nl

LITERATUUR:

- Huizer, A., L. Michon, C. Wenneker en J. Slot (2017), *Oudere minima in Amsterdam en het gebruik van de AIO*. Amsterdam: Gemeente Amsterdam, Bureau Onderzoek en Statistiek.